

SEIZOENEN

Ecologisch leven | koken | tuinieren | Nr. 2 | 2020

velt
SAMEN
ECO
ACTIEF

Maart en april in de moestuin van Alexander en Elena

Tekst Alexander Kerbusch Foto's Boumediene Belbachir, Alexander Kerbusch

'Om naar waarheid en recht doend aan een duizendjarige traditie de werkzaamheden van de tuinier in maart te beschrijven moet men op de eerste plaats twee dingen duidelijk onderscheiden:

a) wat de tuinier moet en wil doen, en

b) wat hij, bij gebrek aan beter, daadwerkelijk doet.'

– Karel Capek, *Het jaar van de tuinier*, originele uitgave 1929.

Dit citaat van bijna 100 jaar oud klopt nog altijd.

In maart worden we overenthousiast als het kwik overdag richting 15 graden klimt en de lente stilaan om de hoek komt piepen. We zouden heel de tuin vol zaaien en planten. Maar dat is buiten de koude nachten gerekend. Rustig aan dus, alles op zijn tijd. We laten je graag zien wat wij deze tijd van het jaar wél doen in onze tuin.

Maart

Nieuwe fruitboompjes

Deze maand werken we de winterklusjes af. Het steenfruit (o.a. kers en pruim) komt tot leven en krijgt op mooie dagen zijn snoei. Op minder mooie dagen vind je ons in de veranda waar we nieuwe fruitboompjes enten. We zijn altijd op zoek naar lekkere fruitrassen: pruimen met een zoete, exclusieve smaak; knapperige zomerappeltjes en fantastische druiven. Onze veranda ziet er in het voorjaar uit als een klein tuincentrum met talloze stekken en pas geënte boompjes die samen met onder glas voorgekweekte groenteplanten vechten om een plekje.

Serre en veranda

Onze serres zouden we echt niet meer kunnen missen. We hebben er twee:

- De ene staat vrij in de tuin en heet 'serre'. We kweken er vooral groenten in.
- De andere glazen constructie die tegen de achtergevel van ons huis staat, noemen we 'veranda' en gebruiken we in het voorjaar vooral om planten op te kweken.

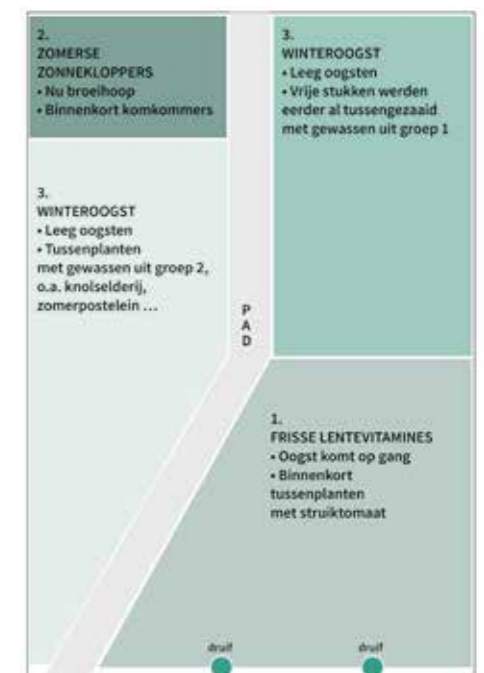
→ De serre is ingedeeld in drie percelen. Op een van de percelen staat in het voorjaar een broeihoop waar we warme gewassen op zaaien.

Wat is tussenzaaien en -planten?

Voor de gewassen in een rij geoogst worden, zaaien of planten we er kleine gewassen tussen, zodat ze al kunnen kiemen en wortels vormen voor de grote buurgewassen oogstklar zijn.

Alexander en Elena nemen je een jaar lang mee naar hun permacultuurtuin of eetbare bosrand en maken je graag deelgenoot van hun tuinverhalen.

Pas geënte appels

Tijdlijn serreperceeltje

1. FRISSELENTEVITAMINES	2. ZOMERSE ZONNEKLOPPERS	3. WINTEROOGST
Zaai of plant: van 1 januari tot 31 maart	Zaai of plant: van 1 april tot 31 juni	Zaai of plant: van 1 juli tot 31 oktober
<ul style="list-style-type: none"> • Snijsla • Rucola • Dille • ... 	<ul style="list-style-type: none"> • Zomerpostelein • Tomaat, paprika, ... • Komkommer • Speciale bonen 	<ul style="list-style-type: none"> • Winterpostelein • Veldsla • Raapsteeltjes • Aziatische kolen

In de serre oogsten we het hele jaar door. Daar hebben we onze eigen aanpak voor. De serre is ingedeeld in drie percelen die grosso modo gelijk zijn qua oppervlak. We zaaien en beplanten ieder perceeltje van de serre drie keer per jaar. Zo wordt onze serre van 18 m² eigenlijk 54 m² groot. In 2015, 2016 en 2017 registreerden we de oogst. Gemiddeld oogstten we per jaar 180 kg groenten en fruit uit dit glazen paleis. Dat is echt een heel goede *return on investment*.

Tegelijkertijd zorgt dit systeem ook voor evenwicht in de vruchtwisseling, omdat er nooit meer dan een derde van de serre beplant is met tomaten. Dat is helemaal geen probleem, want de meeste tomaten kweken we buiten, maar daarover volgt meer in de volgende nummers.

Vroege tomaten

We zaaien laat, planten laat en plukken vroeg. Hoe doen we dat? Het geheim om vroeg tomaten te plukken zit hem niet in de zaaidatum. Het ras dat je gebruikt, is veel belangrijker. Late rassen vroeg zaaien zet geen zoden aan de dijk. Wij gaan voor ultravroege rassen, oorspronkelijk ontwikkeld voor teelt in Siberië of Alaska waar het groeiseizoen uiterst kort is. Meestal zijn dit lage struiktomaatjes, zelftoppers zeg maar, die je niet mag dieven of je hebt geen tomaten! Onze favoriete rassen in deze categorie zijn Varenblad, O-33, Saraev M-22, Chibis.

In maart tomaten zaaien gaat prima. De lente hangt in de lucht. De dagen zijn lang en het licht is een pak intenser dan in hartje winter. Omdat we een donker huis hebben, zaaien we rechtstreeks in de serre, met name in een zaaikistje op de broeihoop. Dat is een hoop broeiende paardenmest die we begin maart in de serre kruien en stapelen, en waar we al ons warm plantgoed opkweken. De bodemtemperatuur bovenop de hoop is zo'n 28° Celsius. Ideaal voor de jonge plantjes.

Wat doen we buiten?

In maart is de bodem nog koud en het weer uiterst wisselvallig. Alleen volleerde koukleumen kunnen nu naar buiten: voorgezaaide erwten en tuinbonen gaan in de grond, vroege bloem- en spitskoolplantjes ook. Natuurlijk allemaal afgeschermd tegen de duiven die ons hongerig in de gaten houden tot we het perceel even onbeheerd achterlaten. Vroege teelten beschermen tegen duiven doen we vaak met vliesdoek. De twee grote voordelen: duiven (en ander wild) kunnen er niet bij en tegelijkertijd hebben de plantjes het warmer onder het dekentje. Een doek gaat met goed beheer gemakkelijk meerdere jaren mee. Een enkel rijtje vroege aardappel gaat ook nu al de grond in, eveneens onder zo'n dekentje.

April

Geen hungry gap

In april zijn de laatste wintergroenten op, en wacht je nog op de eerste voorjaarsgroenten. Die periode van schaarste heet in de Engelse traditie *the hungry gap*. Maar wij hebben er geen last van. Het voorjaar is hét seizoen van de meerjarige groenten. De eerste asperges komen tevoorschijn, de wilde venkel geeft de eerste scheuten, de vroegste kolen leveren lekkere bloeistengels. Er valt veel te eten als je gevarieerd aanplant en dankbaar gebruik maakt van de spontaniteit van planten. We delen graag enkele trucjes.

Op het menu in april

- ▷ Meerjarige groenten voor oogst in april: asperges, meerjarige bloemkool (Nine Star Perennial), wilde uien, zwartmoeskervel, barbarakers, zuring, huzarenasperge, hopscheuten, lavas
- ▷ Tweejarige groenten: bloeischeuten van kolen, snijbiet, prei, ...
- ▷ Spontaan en wild: zaailingen van melde, winterpostelein, kervel, snijsla, kleine veldkers, muurpaardenbloem (kappertjes)

Kolencadeautjes

Trek koolplanten en -stronken die een hele winter oogst hebben geleverd niet uit. Ze gaan in het voorjaar bloeien en leveren een tweede oogst op. Die bloeischeuten kun je vergelijken met minibroccoli. Oogsten doe je om de 10 dagen gedurende 4 à 6 weken. Het leuke is dat iedere kool op een ander tijdstip bloeit. Eerst komt palmkool, dan boerenkool, en als laatste rodekool. Zo beschik je twee maanden lang over vers groen waar je niets voor hoeft te doen. Wist je dat er in Azië heel wat kolen speciaal geteeld worden om ze te laten opschieten?

Plant asperges!

Van bij de aanleg van de tuin hebben we meteen asperges geplant in verhoogde bakken (100 x 100 en 60 cm hoog) die we opvulden met compost. Zo kunnen we op onze leemgrond van april tot juni rechte witte asperges kweken. Eén keer planten, en 15 jaar lang plukken. Beter wordt het niet!

Uienverwanten

We doen vaak aan mengmoestuinteelt: we zetten allerlei groenten en andere eetbare planten door elkaar. Gewone, gecultiveerde uien telen in zo'n mengmoestuintuin was geen succes. Ze kunnen niet opboksen tegen hun burens. Uien hebben amper een wortelstelsel, en hun slanke sprietjes worden direct overschaduwd door de brede bladeren van buurgewassen. Daarom verzamelden we andere lekkere *Alliums* en zo ontdekten we dat je bijna het hele jaar door uiachtigen kunt oogsten. Denk daarbij niet alleen aan de bol, maar vooral ook aan het blad en de bloemen.

Ons enige probleem: veel van die *Alliums* lijken op elkaar, en we hebben ze bij het planten niet goed gelabeld en hun standplaats niet genoteerd. Maar ze blijven even lekker, met of zonder naambordje. Onze voorjaarsfavorieten: *Allium psekemense*, *Allium cernuum*, Sint-Jansui en uiteraard daslook.

Zaaien en planten in april

In de serre:

• Herfst- en winterprei zaaien we in diepe bloembakken in de serre. Zo ontwikkelen ze mooie wortels en zijn ze mobiel.

• Peterselie planten we in de serre om problemen met luis te voorkomen, want die valt hier in de buurt de peterselieplanten aan. Tegelijk kunnen we ook een heel jaar plukken van een teelt.

• Een beetje decadent: met wat extra moeite kunnen we al begin juni boontjes eten. Begin april zaaien we lage prinsessenbonen in potjes op de broeihoop. Tegen eind april planten we ze in een grote pot (gevuld met gerecycleerde potgrond) en verhuizen ze naar de tweede verdieping in de veranda.

Buiten:

- Voor de keldervoorraad van volgende winter planten we nu aardappelen en zaaien we rode biet en wortelen.
- We zaaien heel veel slarassen en ook rucola.
- De laatste lading tuinbonen en erwten gaan de grond in. Snelle kolen zoals tatsoi zaaien we dik en dunnen we al etend uit: we eten eerst kiemplanten, dan minikooltjes en uiteindelijk de volgroeide tatsoi.

In de serre oogsten we in het voorjaar niet alleen vers groen, we kweken ook heel wat plantgoed op.

